Zöldi László

Farkas László fejfájára

Médianapló

Laci ebben a hónapban lett volna 93 éves. Ismertem nála idősebb újságírókat is, akik életük meghatározó szakaszában lapot szerkesztettek, majd amikor abbahagyták, még éltek néhány évtizedet. Aggastyán ismerőseim közül ő volt az egyetlen, aki szinte az utolsó pillanatáig lapot csinált.

Legutóbbi vállalkozása, az ujiras.hu 69 számot, vagyis 69 hónapot élt meg. A hónap első felét Laci szervezéssel töltötte. Beszéltette a fölkért szerzőket a pesti Ferenciek terén, egy presszó emeleti részén, inkább kávé, mint sör mellett. Az ott elmesélt sztorikból aztán megrendelte a legjobbakat telefonon. Az elfogadott kéziratokat pedig a hónap végén a lányával, Mónikával együtt szerkesztette meg, majd az Ausztráliában élő fia digitális segítségével folyóirattá formálta. A lapszám a következő hónapban, mindig az ötödik napon jelent meg.

Az ujiras.hu jelentőségét még nem ismerte föl az irodalomtörténet. A kutatók figyelmébe ajánlok egy tágabb összefüggést. A mai magyar sajtóban három szerkesztő van, akik megteremtették a hagyományos sajtó digitális változatát. Szentendrén a 82 éves Kereszty András az Újnépszabadság.com révén a Népszabadság napilapig nyúlt vissza. Marosvásárhelyen a 80 esztendős Ágoston Hugó az Újhét.com révén a bukaresti magyar hetilapig, A Hét-ig. Zuglóban pedig az ujiras.hu révén a kis híján 93 éves Farkas László az Új Írás című folyóiratig.

Ők hárman úgy közöltek időszerű témákról szóló írásokat, hogy közben külön rovatot szenteltek a kiinduló pontnak is. Úgy elevenítették föl a papíralapú hagyományt, hogy élemedett koruk ellenére is kitanulták a digitális lapszerkesztés csínját-bínját. Ez azért nem ördöngős dolog, mert a lényegben: a jó kéziratok és a tehetséges szerzők gondozásában hatalmas rutinra tettek szert.

Farkas László például elmesélte a 168 Óra című hetilap 2016. október 12-i számában, hogy amikor őt, az ecseri magyartanárt az Új Íráshoz hívták, a nagy öregek ezt mondták neki: „Járd a kocsmákat, és zseniális kéziratokat gyűjtesz a fiatal írókról!” Laci a kocsmák mellett a focipályákon is megfordult, kitűnő labdaérzéke miatt minden országjáró írócsapatba beválogatták. A félmúltban pedig az Új Írás számára föl-fedezett írókban találta meg a digitális folytatás lehetőségét.

Kapcsolatunkat az határozta meg, hogy rokonlelkek voltunk. Két okból is. Az egyik az, hogy olyan írók kéziratait gondoztuk - ő egy folyóiratnál, én egy hetilapnál -, akiknek az íráskészsége meggyőzött bennünket arról, hogy ne merészkedjünk közelebb a szépirodalomhoz. Az írók pedig megérezték, hogy tiszteljük a tehetségüket. A másik ok az, hogy miközben a főszerkesztő reprezentált, mi kéziratokat gondoztunk és nyomdába jártunk. Kísértetiesen hasonló tapasztalatainkról sokat beszélgettünk.

Az Újírás.hu 69 számából 26-ban jelent meg írásom. Laci nekrológot kért tőlem hozzánk hasonló literátus újságírókról, jó tollú publicistákról. Azt is ő találta ki, hogy a szállóigék iránti érdeklődésemet tovább kéne fejleszteni. Fél könyvre való művelődéstörténeti nyomozásomat jelentette meg, amelyekben a szállóigék eredetét igyekeztem feltárni. Néhány hete azért hívtam föl, mert elkészült a tízflekkes esszé Örkény István gyakran idézett és meg gyakrabban félreértett 1956-os rádiójegyzetéről.

Ekkor értettem meg, hogy öreg barátom talán már nem olvashatja el a kéziratot. Idegen hang szólt ugyanis a telefonba, egy vékony férfihang, amely eltorzult a ráktól. Laci a bajából is viccet csinált. Karinthy Frigyes híres és sokat idézett szállóigéjében csupán egyetlen betűt cserélt ki. A mondat így hangzott: „Tumorban nem ismerek tréfát.”